

d) PLANLI DÖNEM (1961-1980)

Bu dönemde liberal ekonomi anlayışından karma ekonomi politikasına geçilmiştir. İthal ikamesi sanayileşme politikası uygulamaya konulmuştur. Sanayinin gelişimi için düşük faiz politikası izlenmiştir. Yeni banka açılmasına sınırlamalar getirilmiştir. (Raybank 1963 yılında iflas etmiştir.)

Özel ticaret bankalarının bir kısmı holding bankası halini almıştır. 25.4.1985 tarih ve **3182 nolu Bankalar Kanunu ile holding bankacılığına bir sınırlama getirilmiştir.**

Bu dönemde kurulan bankaların 5 adeti kalkınma bankası, 2 adeti de ticaret bankası niteliğindedir.

- 1962** Turizm sektörüne yönelik yatırımları desteklemek üzere **TC Turizm Bankası** kuruldu.
- 1963** Kalkınma planlarında özel sektör için öngörülen alanlarda orta ve uzun vadeli kredilerin sağlanması amacıyla **Sınai Yatırım ve Kredi Bankası** kurulmuştur.
- 1964** Devlet Yatırım Bankası, Kamu iktisadi teşebbüslerin finansmanı için kurulmuştur. **Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankası**, %24 yabancı paylı olan bu banka dış ticaretin finansmanı için kurulmuştur.
- 1968** **Türkiye Maden Bankası**, madencilik sektörünü finanse etmek üzere kurulmuş, ancak faaliyete geçmeden tasfiye edilmiştir.
- 1976** **Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası**, yurtdışında çalışan işçilerin tasarruflarını öncelikli alanlara yönlendirmek ve kamu iktisadi teşebbüslerinin kalkınma planlarında öngörülen yatırımları yapmaları için gerekli kredi olanaklarını sağlamak amacıyla kurulmuştur.
- 1977** **Arap-Türk Bankası**, %60 yabancı paylı olan bu banka Arap sermayesini ülkeye çekmek üzere kurulmuştur.

e) DIŞA AÇILMA DÖNEMİ (1981-2001)

24 Ocak 1980'de yürürlüğe konulan ekonomik istikrar politikası; ekonominin karşı karşıya bulunduğu istikrarsızlıklarla mücadelenin yanında, yeni bir ekonomik gelişme anlayışını da beraberinde getirmiştir. Istikrarsızlığın parasal bir olgu olarak düşünöldüğü ve çözümün parasal düzenlemelerde arandığı bu ekonomi politikaları, devletin ekonomik faaliyetlerindeki rolünü azaltıp, piyasa mekanizmasına ağırlık veren bir ekonomik görüşe dayandırılmıştır. Ayrıca bu program, ekonominin dışa dönük bir şekilde yeniden örgütlenmesi düşüncesini gündeme getirmiş; diğer bir ifadeyle, istikrarın sağlanmasının ötesinde dışa açık bir ekonomik model tercih edilmiştir.

Uluslararası sermayenin Dünya Bankası aracılığıyla dolaştırıldığı, **piyasa ve finansal piyasaların serbestleşmesi ve derinleşmesine yönelik düzenlemeler** hedefi taşıyan **24 Ocak Kararları'nın ana hatları şu şekildedir:**

- %32,7 oranında devalüasyon yapılarak günlük kur ilanı uygulamasına gidilmiş,
- Devletin ekonomideki payını küçülten önlemler alınmış, KİT'lerdeki uygulamaya paralel olarak tarım ürünleri destekleme alımları sınırlandırılmış.

- Gübre, enerji ve ulaştırma dışında sübvansiyonlar kaldırılmış.
- Dış ticaret serbestleştirilmiş, yabancı sermaye yatırımları teşvik edilmiş, kâr transferlerine kolaylık sağlanmış.
- Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri desteklenmiştir.
- İthalat kademeli olarak liberalize edilmiş, ihracat; vergi iadesi, düşük faizli kredi, imalatçı ihracatçılara ithal girdide gümrük muafiyeti, sektörlere göre farklılaşan teşvik sistemi ile teşvik edilmiştir.

Böylelikle; Sürekli devalüasyonlarla sürdürülen günlük kur ayarlamalarına bağlı ve zaman içinde serbestlik derecesi artan bir kambiyo politikası, ithal kotalarının zaman içinde kaldırılması, pahalı döviz, ucuz kredi ve vergi iadesi ve sübvansiyonlarla desteklenen ihracat politikası benimsenmiştir.

Reform sürecindeki gelişmeler bankacılık sektörünü de etkilemiş, bankalar daha rekabetçi bir ortamda çalışmaya başlamıştır. Artan rekabet bankacılık ürün ve hizmetlerinin çeşitlenmesine ve yenilenmesine, kurumsal altyapı gelişmelerinin hızlanmasına ve bankacılık sektörünün finansal sistemdeki payının hızla artmasına yol açmış ve girilen sıcak para yarışı ortamında, Bankerler açılarak çoğalmıştır.

1982 yılında Sermaye Piyasası Kanunu(SPKa.) çıkarılmış ve bu Kanun'la ,tasarrufların menkul kıymetlere yatırılarak halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını sağlamak amacıyla; sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını,düzenlemek ve denetlemek için gerekli yapı **Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) oluşturulmuştur.**

1982 yılında Bankerler; sermaye piyasasındaki düzenlemeler sonucunda ve yetersiz kalan Bankerlik düzenlemeleri sonucunda batmaya başladılar. Bankerlik kuruluşlarının mevduat sertifikası üzerinden repo yaptığı **İstanbulbank, Odibank ve Hisarbank ve İstanbul Emniyet Sandığının** yönetimine el konularak, tüm varlık ve borçları ile birlikte Ziraat Bankası'na devredildi. Yine İşçi Kredi Bankası'nın ve Bağbank'ın da faaliyetine son verildi.

1985 yılında 3182 sayılı Bankalar Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunla uluslararası denetim, gözetim ve bankacılık standartları bankacılık sistemine tanıtılmış, **tekdüzen hesap planı** uygulamasına geçilmiş ve banka bilançoları dış denetime tabi tutulmuştur. **Mevduat Sigorta Fonu** kurulmuş ve **bankalar-arası piyasa** oluşturulmuştur. **Türkiye'de yerleşik olan kişilere döviz tutma ve döviz mevduat hesabı açtırma izni verilmiştir.**

1986 yılında İstanbul menkul Kıymetler Borsası faaliyete geçmiştir. SPKa.'nın çıkartılması, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kurulması ve hazine bonosu, mevduat sertifikası, tahvil, repo işlemleri, hisse senedi, varlığa dayalı menkul kıymetler (VIDIMIK) gibi finansal araçların hızla gelişmesi bankaların düşük maliyetli fon imkanlarını daraltmıştır.